

KREŠŤAN

POLITICKÉ A SPOLOČENSKÉ KATOLÍCKE NOVINY
 VYCHÁDZAJÚ KAŽDÚ SOBOTU NA ŠEŠŤNÁŠŤ STRANÁCH.

Predplatná cena:
 Na celý rok ... 4 koruny — hal.
 Na pol roka ... 2 " — "
 Na štvrt' roka... 1 " — "
Jednotlivé číslo 8 hal.

Zodpovedný redaktor:
Dr. ALEXANDER ERNSZT,
 páp. komorník.
Majiteľ a vydavateľ:
JÁN MOLNÁR.

Redakcia a vydavateľstvo:
 Budapešť, IV. ker., Ferencz-József-rakpart 27. szám.
 sem sa majú posielat' predplatky, taktiež dopisy do novín,
 ohlasy a náhodné reklamácie. Ceny ohlasov dľa tarify.
 Rukopisy sa nazpak nedávajú.

Obrovské ľudové shromaždenie v Chynoranoch.

Ohrožovanie desatisíc ľudákov proti nezákonnitostiam mungov.

(Dokončenie.)

Ľudové shromaždenie 15. júna v Chynoranoch vydržiavané nezabudnú pokolenia obyvateľstva horných strán Uhorska. Oduševnené tisíce neohrozených ľudákov s napnutou pozornosťou slyšali reči vodcov spojených stránok opozície. Medzi týmito rečníkmi nesmel chybovať ten, ktorý nielen ako krajinský vyslanec, lež v celom jeho smýšľaní a jednaní aj ako človek žije a mre za blaho ľudu Hornouhorska. Za všestrannej zaujatosti ujal sa teda slova a nasledujúcu reč povedal krajinský vyslanec žabokrekského okresu

Georg Szmrecsányi.

Nenajdem slova, aby som pri pohľade na toto obrovské shromaždenie výrazu dal mojej uprimnej radosti. Nenajdem slova k pozdraveniu milých spoluobčanov, ktorí z ďaleka, z troch stolíc sem prišli, aby videli, privítali, slyšali opravdových vodcov a bezzistných priateľov ľudu a aby ich slová zaštepili si do svojho srdca.

Jedon rok panuje už hrúzovláda v krajine; od roka neni zákonov, neni práva v krajinskom dome. Opravdových zastupiteľov ľudu, bezúhonných krajinských vyslancov, ktorých si statočný ľud vyvolil a do snemu poslal, policajtami a žandarmi vyhadzujú z parlamentu. Hružka je na to pomysleť, že vo svätine zákonodarstva už aj krv prelievajú! Po celej krajine tých ľudí, ktorí neidú s vládou prenasledujú a pokutujú.

A prečo? Preto, bo na krku krajiny sedí stránka, ktorú vede zcela šialený človek, ktorý vo svojej šialenosti a besnote i to myslí o sebe, že jedine on môže šťastlivé urobiť Uhorsko.

Pamätáme sa na posledné krajinské volby. Vie to skoro každý, že voličia Hornouhorska priznávajú sa ku ľavej strane, k opozícii a vzdor toho ablegátov ľavej strany, opozície, môžeme u nás na prstoch spočítat'. Všetci veľmi dobre vieme, prečo je tomu tak. Slúžnovci, notári, žandári, peniaze, pijatiky, žranice zvíťazily pri posledných voľbách.

Tolko judášskych groší sa ešte nikdy neminulo pri voľbách, ako pred tromi rokmi. Viac ako 20 millionov stovili na zakúpenie duší.

Kto dal tieto peniaze?

Zkadiaľ ich vzali?

Teraz už vieme.

V Budapešti minule previedli jednu pravotu, za ktorú haňbiť sa musí celé Uhorsko. Túto pravotu proti krajinskému vyslancovi Désymu preto zdvihli, bo o Lukácsovi povedal, že kraťinskú kassu obkrádal. Pri pojednávaní tejto pravoty pred trestným súdom svedkami pod prisahou bolo dokázané, že tie peniaze, tie miliony, ktoré vy v porciách platíte, zo štátnej kassy ukradly.

Lukács, bývalý ministerpredseda, ktorý to urobil, z ministerského stolca ztratil sa ako smrad. Tá väčšina ale, ktorá zakúpená je z tých ukradnutých peňazí, je ešte tu a ide ďalej v svojich násilenstvách.

Na čele novej vlády stojí nový ministerpredseda, Štefan Tisza, ktorý je najväčším nepriateľom všetkých práv ľudu. Predstavil sa v

krajinskom sneme, kde okrem kúpených mungov nebol prítomný žiaden poriadny človek. Pred touto driečnou spoločnosťou predniesol svoj hlavný program, v ktorom sa osvedčil, že zničí slobodu stolíc a zdvihne platy notárov. Teraz ale pre krajinu nasledujú také smutné časy, akých ešte nikdy nedožilo sa Uhorsko.

Násilenstvá a peniaze pôjdu do boja proti slobode millionov pracujúceho ľudu. A kto povede tento boj?

Drahí bratia moji! V krátkom čase už uvidíme, či v tejto krajine zvíťazí statočnosť alebo huncústvo.

Tu v nitrianskej stolici prešli sme nedávno cez celú kalváriu násilenstva. Ako krajinský vyslanec chcel som konať svoju ablegátsku povinnosť a navštíviť mojich poriadnych voličov. Veľmi dobre viete, že z tejto príležitosti stala sa tu tá smutná vec, zpáchaná bola tá haňba, že vydržiavanie môjho účtovania prekazili žandármi. V každej obci, ako krajinský vyslanec, i s mojimi voličmi musel som bojovať, aby som mojím zákonným právom nažívať mohol. Nuž a čo sa stalo?

Tí páni s ich násilenstvami dosiahli veru len to, že ľud videl a cíti, že pravdu máme my a že len z tej príčiny páchali ich násilenstvá, bo nechceli dovoliť, aby sme ľudu pravdu povedali a s tým mu oči otvorili.

Pravda je večná, následkom toho nikdy nezhyne, teda musí zvíťaziť.

Na tieto násilenstva skutočne aj prebudil sa ľud a len týmto násilenstvám môžeme ďakovať, že dnes v Chynoranoch vydržiavame také shromaždenie, akého ešte nikdy nebolo v nitrianskej stolici, ba môžeme povedať ani v celej uhorskej krajine.

Tieto násilenstva k tomu povzbudily našich vodcov, aby sem prišli medzi vás, tým cieľom, aby aj pred celým svetom dokázali, že bárs ako by vás prenasledovali, oni vás nikdy nezanechajú a vždy vás obránia.

Vy vodcovia, pohliadnite na tento ľud, v minulosti trpel on za svoje presvedčenie, prenasledujú a mordujú ho aj teraz.

Tento ľud ale zato stojí skalopevne; na ten vy vodcovia vždy najistej môžete sa opierať, ten vás a našu krajinu nikdy nezapredá.

Ty ale dobrý ľudu môj! Vezmi si príklad

od nás, kráčaj ďalej po tej ceste, po ktorej my kráčame, bárs je ona trnistá a ťažká. Spojenými silami, s pomocou Pána Boha istotne zvíťazíme,

Nepriateli ale naši nech si dobre zapamätajú, že my nebojíme sa nikoho okrem Pána Boha!

Tisíce ľudu hlučnými ováciami odpovedaly na túto reč. Krajinský vyslanec Georg Szmrecsányi povedal za tým i maďarskú reč, v ktorej sa vyslovil:

— Nitrianska administrácia veľký hriech pácha, keď slovenský, svojej vlasti verne oddaný ľud prenasleduje všeliakými nezákonnosťami a násilenstvami. Takým hnusným a nespravodlivým pokračovaním odcudzuje ľud od našej vlasti a žene ho do náručia socialdemokratov a iných nebezpečných agitátorov. Kresťanská ľudová strana preto opravde kultúrnu prácu prevádza nielen v nitrianskej stolici, lež po celom Hornouhorsku, keď proti nezákonnosťam a korteškým prechmatom úradných medzítok bráni a zastáva prenasledovaný ľud tých krajov.

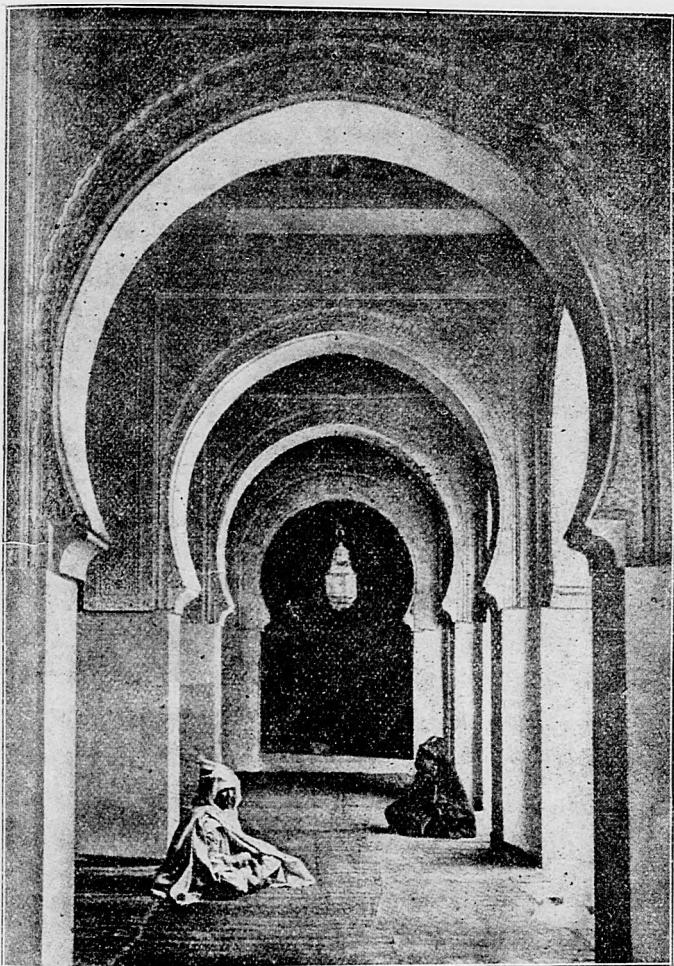
Nitrianský fõišpán v stoličnom výborovom zasadnutí opovážil sa povedať, že cudzí ľudia chodia po stolici a rušia vorejný pokoj. Proti tomuto hlúpemu a nezralému výbuchu čo najrozhodnej sa ohrožujem, bo keď ja alebo ktorýkoľvek z krajinských vyslancov okresy navštevujeme, neideme ta ako cudzí ľudia, lež ako vyvolení krajinskí vyslancovia a plníme len našu povinnosť. Stojí to nadovšetko o nitrianskej stolici, jejžto administratívne medzítka, páchajú také násilenstvá, nad ktorými zhrozíť sa musí každý, zákony v účtivosti udržiaci človek.

My ohľadom na nepočtené zneužívania úradnej moci, aké pácha pán fõišpán, nepovažujeme sa za cudzích, lež za cudzú držíme tú stoličnú správu, akú on prevádza. Keď ale ľud bránime proti brutalitám a nezákonnosťam úradných medzítok, vtedy ho nebúrime a plníme len našu svätú povinnosť.

Ako za hrnavých demonštrácií Georg Szmrecsányi zakľúčil jeho reč, za všestrannej pozornosti rečnili ďalej krajinskí vyslancovia: Zigmund Eitner, Ján Bartos, Kolomán Brestyenszky a bývalý krajinský vyslanec Julius Jánoky Madocsányi. Po odznených rečiach krajinský

vyslanec Ján *Bartos* predostrel rezolučný návrh nasledujúcej osnovy:

Ludové shromaždenie občanov sedem volebných okresov, akožto obyvateľov troch stolíc, nedôveru a hlboké opovrzenie vyslovuje vláde na korupcii a nezákonnitostach založenej, srdečne víta spojené stránky opozície a žiada, aby v neporušiteľnej svornosti, v sjednotenom boji pokračovali v prvom rade cieľom vykorenenia korupcie, zpiatkyvedenia verejného právneho poriadku,

Z Afriky. Vchod do pohanskej modlitebne v západnom Algíri.

a prevedenia slobodného volebného práva na základe demokratickom. Spolu nezklatnú dôveru a oddanosť vyslovuje krajinskému vyslancovi okresu Georgovi *Szmreczányimu*, ktorého účinkovanie úplne sodpovedá statočnému presvedčeniu a vlasteneckým citom jeho voličov.

Obrovské ľudové shromaždenie za hlučných ovácií oduševnene a jednohlasne prijalo rezolučný návrh a prítomné tisíce ľudu o 7. hodine večer rozošli sa v príkladnom poriadku.

Tiszová práca.

«Včul nasleduje práca», povedal Tisza medzi mungovcami a s tým cieľil na tie zákonné návrhy, ktoré na jeho rozkaz zhotovujú jednotliví ministri a s ktorými v jaseni, keď mungovský snem svolá, oblažiť chce ubohú krajinu.

Kto by sa nenalakal práce Tiszovej. Videli sme ho, keď pracoval s vojskom, s drábami a so žandármi. Celá krajina len že sa netriasla pred násilnosťami tohoto despota, bo veď práca Tiszová namierená je ku vykoreneniu občianskych práv. Beda krajine, až Tisza pracovať počne.

Inokedy, medzi riadnymi snemovými pomerami, keď krajinský dom nebol preplnený ozbrojenou strážou a keď v ministerpredsedníckom kresle sedel človek a nie šialenec, tešili sme sa, keď páni ministri pre snem prácu chystali. Včul však s úžasom myslíme na to, že také hrozné zákony vynesie snem mungovský k utlačeniu slobody a vykoristeniu ľudu.

Veď čo robili posiaľ mungovia? Bývalý ministerpredseda i s jeho kumpanmi okrádal štátnu pokladňu; a mungovia, bez malej výnimky, panamovali, čo tiež išlo na kožu daňujúcich občanov. Aby ale mungovia bezpečne, voľne a bez kontrole mohli zdierať krajinu, vyhodili zo snemu opozíciu a postavili ju pod komando Pavlikových policajtov a pozdejšie snemovej stráže. Pri takomto zariadení ľahko bolo vynieť vojenský a volebný zákon. Mungovia hlasovali na rozkaz. Za hodinu hotoví boli s novým zákonom. Načo rečníť. Načo žiadať opravu — mysleli — nech je tak, ako Tisza chce. A zostalo tak, Každý zákon, ktorý mungovia vynieš, na sebe nosí tvár Tiszovú. Dom veľmožov tiež sa veľmi nemordoval s prácou. Odhlasoval zákony a pán kráľ ich sankcionoval. Išlo to ako po masle. Nebolo treba iné, len vôľa Tiszová. Ktorý mungo by sa opovážil protivíť vôli Tiszovej? A v jaseni pôjde to ešte veselšie. Tisza chce si zväčniť pamiatku so zákonmi, ktoré jednoducho vkradne do zákonníka, aby ony aj po jeho smrti drhly biedny ľud Uhorska.

Ozaj ťažko je povedať, kedy zpáchala vláda väčšie sviňstvo, či vtedy, keď milliony kradla zo štátnej pokladnice, či keď proti opozícii a občanom páchala násilnosti a či vtedy, keď s jej

záhubnými zákonami na dlhý čas nesmiernu škodu zapríčinila krajine? Na jaseň strojí sa Tisza obstrihať slobodu tlače. Chce sošťaťniť sto-

Dobré deti.

ličnú administráciu; porotné sudy sreformovať, aby súdily dľa jeho chuti; chce volebné okresy tak podeliť, aby s tým väčšinu zabezpečil mungovskej strane. A kto vie, aké reformy chce Tisza v jaseň do života uviesť. A reformy tie nie žeby k dobrému slúžily, lež budú ony väčšou neresťou pre krajinu, ako sú tie panamy občanov, ktoré dežmujú verejný majetok. Bo veď, keď istí mungovia milióny ukradnú z vačku národa, to krajina časom vyleží. Zahojia sa aj tie rany, ktoré spojená opozícia dostala od Tiszových drabantov. Lež jak hroznú škodu zapríčinia — možno na veky — tie Tiszovské zákony, ktoré mungovia pod dozorom snemovej stráže vynášať budú? Tie zákony nikto viac

nezmení. Máme zkušenosť, že ani ku oprave najhorších zákonov nedostaneme povolenie. Po tomto možno vedieť, čo znamená pre Uhorsko, keď sa Tisza ku práci chystá! Ku prekazeniu Tiszových attentátov do posledného chlapa na nohy postaviť by sa mal ľud celej krajiny, bo práva, ktoré nám mungovská vláda shabe, nebudeme vstave vydobíť si za desaťročia. Tiszová vláda je nebezpečnejšia, než otvorený absolutizmus. Tu iné nespomôže, iba sjednotená sila a jedna vôľa. Proti Tiszovi spojiť všetky sily, je najnutnejšou povinnosťou všetkých občanov krajiny. Iné nespomôže, iba rozhodne prihlásiť sa ku opozícii. Každý volič a nevolič nech je opozičiarom!
Fatranský.

Z Nitrianska.

O našej malej chudobnej dedinke Felsőszöllös som ešte v «Kresťane» nič nečítal; no predsa žijeme a preto sa už aj my ohlásime. Máme Katolícku ľudovú Jednotu, ktorá stojí skalopevne. Jednota má dnes u nás vyše 30 členov. Všetci títo údovia ale nielen platia, ale aj s radosťou čítajú tie vždy túžobne čakane sošity. My vieme, že sú to žily vždy živého kresťanstva a že v tých žilách prúdi krv kresťanského presvedčenia, krv dušu obživujúca, posilňujúca, oduševňujúca ku skutkom. Dobré naši hovoria, že podľa Jednoty poznáť celú obec; kde Jednota len živorí a upáda, tam živorí a upáda aj seba-povedomie, politické a náboženské presvedčenie kresťanské a živorí a upáda aj súkromný a celý spoločenský život občianstva; keď ale príde zastať si svoje kresťanské a ľudské práva, vtedy celá tá nevedomá, zaostalá obec sa kláti, jako trstina, vylomí ju najmenší vetrík pokušenia; hrozba ju skloní, dar: groš, guláš, pálenka, cigara ju svedie. Kde ale Jednota žije, tam žije a stojí politické a náboženské presvedčenie, jako múry hradné, a súkromný a spoločenský život občanov je prikladný. Dokázalo sa to pri posledných voľbách. Vtedy sme aj my vydali svedectvo o tom, že v žilách našich prúdi krv a nie emar a že v duchu Jednoty žijeme, keď sme v Nových Zámkoch všetci pod bielou zástavou odhlasovali na kresťanskú ľudovú stranu, a dokazujeme to každodenne tým, že bárs je tu v obci žid, no predsa z nás málo žije, lež

z cudzincov, robotníkov; že sa nepravotíme, po fiškáloch, po súdoch sa nemotáme, a bárs aj v chudobe žijeme a v obecných záležitostiach je predsa pokoj a jedna myseľ.

Ale aby u nás Jednota nielen stála pevne, jako zkamenelá v jednom počte, treba, aby sa aj pevne zmáhala, bo kde Jednota z roka na rok nerastie, tam potom upáda, zaostáva a aj prestane. To ale nechceme a nedovolíme. Na jaseň, keď sa ročné predplatenie obnoví, tento počet členov Jednoty môže, ba musí sa sdvojnásobniť.

«Kreššana» nám chodí 13 čísiel, dosť málo, a mohlo by toho byť dva razy tolko, bo veď ľud u nás milerád, až chvatom číta. V nedeľu po službách Božích vídať, jako sa sídu susedia, pod strechu na násyp alebo pod strom v chládzku si posadajú, jedon číta «Kreššana», a ostatní počúvajú... Tak hľa sa vzdelávajú, učia sa, čítajú a počúvajú o tom, že čo je to kresťansko-ludové presvedčenie a prečo treba byť každému nielen nábožensky, lež aj politicky sebaopovedomému a silne presvedčenému.

U nás, chvála Bohu, ľud číta v nedeľu; neide do krčmy, to sa mu oškľiví, protiví v smrade, v dyme vysedávať, kde počuť hlúpe, tupé reči, krik, hrešenie, nadávky, zvady; kde vidieť oduté, omámené alebo jedom horiace tváry, vytreštené, krvou podbehnuté oči, navreté na slychoch žily, zafaté päsťe, bytky aj nôž, alebo pod stolom, jako poleno ležiaceho, spitého človeka, — odkiaľ pochádzajú potom v dome nepokoje, nedostatky, súdy, nemravnosti, psota, bieda, telesná a duševná zkaza...

Nie, u nás toho neni; a práve preto, že je náš ľud striezlivý, pokojný, pracovný, bohabojný a oduševnený za kresťansko-ludovú vec, aj pri tej jeho chudobe, prečo by sa nenašlo v každom dome pár groší na duševný pokrm, na dobré noviny, na «Kreššana»? Najde sa, musí sa naisť; úfame sa, že v jaseň, keď sa bude znovu predplácať, počet predplatiteľov «Kreššana» sa najmenej sdvojnásobní!

Naša mládež sa tiež dobre drží. Tomu sme radi a to má aj tak byť, bo naša mládež je zálohom budúcnosti. Nikdy tu nebolo počuť, že by sa mládenci pri muzike boli pobili, že by sa po nociach túlali, po uliciach v noci krikom, spevom nepokoj robili. Toho nebolo, ani včul

neni. Tohoto roku v máji sa im utvoril mládeňský spolok, do ktorého všetcia vstúpili. Za podporujúcich členov vstúpili všetcia občania do jedného, platia ročite 2 koruny. V terajších pilných poľných prácach sa mládež ešte nemohla tomu spolku úplne venovať, bo veď pracuje od svitu do noci, no predsa je už vo spolku život. Mládež sa už včul chystá ku divadelnému predstaveniu, ktoré sa má odohrať na deň sv. Štefana kráľa. V tomto má veľkú zásluhu náš milovaný p. organista Ján *Bilszsky*, ktorý neunavne pracuje na tom, aby toto divadelné predstavenie dobre prednesené bolo a aby svojho cieľa dosiahlo.

V zime cez dlhé večere v škole budú pre mládež, tiež aj pre starších prednášky o otázkach náboženských, sociálnych a gazdovských.

Sto cm. vysoká slečna poprednej anglickej rodiny.

Medzitým sa zas bude mládež chystať ku vianočnému divadlu a ku fašiangovej veselohre. Z čistého osohu, čo donesú divadelné hry, mieni

si mládež zadovážif zástavu a pri všetkých väčších pobožnostiach, pri processiach a na spoločných spovediach potom mládež jako spolok súčasní sa pod svojou zástavou. Patrí sa teda nám občanom, aby sme tento spolok našich chlapcov podporovali. Pre dievčence, ako počúvam, utvorif sa má Marianský spolok, kongregácia. Nech sa aj to čím skôr uskutoční. Takto naša mládež s vycvičeným umom a so šľachetným srdcom vstúpi do života!

Kostol máme krásny, široko-ďaleko mu neni páru. Dali sme si ho za vlastné peniaze vymaľovať a niektorí občania si dali aj farbené okná so svojim menom porobiť. Patrilo by sa ešte aj oltár znovu dať pozlátif, ale časom aj to bude.

Takto, hľa, my nažívame. Chudobní sme, celý náš chotár neobnáša ani 300 uh. honov, dve tretiny občanov žije z 3—6 honov zeme. Zárobky sú slabé: denne 70—80 kr., a predsa nezúfame, do Ameriky neutekáme, socializmu nepotrebujeme, žalosť pálenkou nezalievame; lež pracujeme, mierno žijeme a sme, aj chceme byť v pravom smysle slova presvedčení, sebapovedomí, oduševnení kresťania, nezkatní členovia Katolíckej ľudovej Jednoty a verne oddaní prívrženci kresťanskej ľudovej strany.

Jeden a viacerí.

Štátni učitelia pod kommandom főišpánov.

Odkedy mungovia sú na vlade, badáme, že naši ministri do popredia tisnú všade len Tiszovú stranu a politiku. Kto nenasleduje mungovskú politiku, ten je stíhaný, a jestli na verejnom poli pracuje, obávať sa môže, že pre svoje opozičné presvedčenie bude prenasledovaný, bo Tisza to žiada od štátu podriadených medzitok, aby pracovali za mungovskú stranu. Všetko je u nás strannou — tiszovskou — politikou nakazené.

Včul, keď niet v snemovni opozície a keď mungovia už aj od strachu pred ozbrojenými drábmí ešte vždy ako kašparlíci na strunách podskakujú a h'asujú, vláda naporad vynáša nové kortešské zákony. Môže to aj robiť bez všetkej sodpovednosti, bo sa nemusí báť kontrole.

Tak sa mohlo stať, že minister výučby Béla Jankovich mungom predniesol taký program, aký pri riadnych snemových pomeroch nebol by sa opovážil predostrieť. Veď Jankovich nechce iné, ako celú výučbu vo štátnych školách podriadif stranej — mungovskej — politike. Svoje dosavadne právo, že on vymenoval štátnych učiteľov — odovzdá főišpánom. Áno, napozatým učiteľov vymenúvať budú főišpáni.

Čo poviete na to, učitelia? Či to neni urážka vašej osoby a zníženie vášho povolania? Veď na celom širom svete školské záležitosti patria do resortu ministra výučby. Zarovnak aj učiteľov toho odboru minister vymenúva. Lenže v iných krajinách nežiadajú od učiteľov, aby vláde konali kortešské služby, lež ponechajú im ich osobné presvedčenie. U nás učiteľstvo nikdy nepoživalo tú slobodu, bo vláda od jakživa to žiadala od štátnych učiteľov, aby pri voľbách podriadili sa vždy politike vlády a aby v školách vychovávali dobrých mungovských voličov. Posiaľ minister výučby ponechal si to právo, že štátnych učiteľov on vymenoval. Je pravda, že to nerobil vždy samostatne, lež dľa žiadostí a na odporúčanie osobnosti, ktorým vláda bola zaviazaná. Ináč povedané, nebral ohľad na diplom a na súcosť učiteľov, ktorých mal vymenovať, lež na to, kto ich odporúčal. Preto sa stávalo, že aj nesúci učitelia obdržali dobrú službu, ponevác mali za chrbtom daktorého vplyvnejšieho munga, ktorý pánu ministrovi dobre stál za politiku svojho klienta-učiteľa.

Systém ten nepostačí však Jankovichovi. On ešte užšie chce k sebe pripútať učiteľstvo. Docieli to s tým, keď štátnych učiteľov podriadí főišpánom. Nie minister, jakožto duševný vođa výučby, bude na budúce s učiteľmi dišponovať, lež hlavný vládny korteš: főišpán.

Kto vie, že v Uhorsku főišpáni nemajú iného povolania a inej služby, len zastupovať vládu na periferiach a starať sa o to, aby pri voľbách väčšinu obdržala vláda: tak bez dlhého vykladania uhádne, čo chce s tým minister Jankovich docielif, keď na budúce főišpánom poverí vymenovanie štátnych učiteľov.

Ja plán Jankovichov držím za kultúrny skandál, bo minister nehľadá dobrých učiteľov, lež dobrých kortešov, ktorí podriadení budú főišpánovi. Ja novotu tú považujem za urážku celého

učiteľského sboru. Učitelia totiž skrze to veľa utratia zo svojej auktority, keď nie viac minister, lež fõispán ich vymenuje. O ministrovi predsa predpokladá si verejnosť, že je zbehlý vo svojom odbore a že preto dosiahol hodnosť ministra výučby, bo sa vyzná v školských záležitostiach. O ktorom fõispánovi ale možno povedať, že sa vyzná aj v školských záležitostiach, keď ani v administratívnych veciach zbehlý není. Veď fõispán nemusí mať žiadnu učenosť, on musí vedieť iba dobre kortešovať. A čo žiada hlavný korteš od jemu podriadených medzítok? Nič iné, len aby na vládnych kandidátov hlasovali a aby umožnili víťazstvo mungovského kandidáta. Fõispán teda nebude na to ohľad brať, ktorý učiteľ aké vysvedčenie má, lež dá sa informovať od patričných notárov, pisárov, ktorí o stanicu uchádzajúceho sa učiteľa znajú a vedia o ňom, či je patentovaný mungó? Jestli je nie, nič nebude stáť jeho výtečný diplom a služobné vysvedčenie; nevymenuje ho, bo nevidí dostatočnej garancie, že je ten učiteľ aj spoľahlivý korteš.

Preto povedám, že je to urážka učiteľstva, keď nad ním vládnuť má fõispán, ktorý iba z milosti vlády obdržal jeho úrad a zaplňuje ho len zatiaľ, kým vláde služby koná. Preto by mali učitelia protestovať proti Jankovichovmu návrhu a od neho žiadať, aby pracoval na vyvinutí školy, na povýšení učiteľskej auktority, aby učiteľstvo nevydal mungovskej politike, ktorá netvorí nič osožného, iba čo pácha panamy; utláča práva a slobodu občanov; prenasleduje tých, ktorí bojujú proti mungovskej čriede a ktorí sú iného politického presvedčenia, ako Tisza. Naši učitelia vznešené povolanie majú na poli výučby a výchovy. Nech sa tohoto povolania prdržajú a nech smelo povedia ministrovi Jankovichovi, že oni jeho plán držia za najvyšš zkazonosný a nešťastný a že sa nikdy nepodrobia politike mungovskej strany a všemohúcnosti fõispánov.

Ondrej Hladký.

Bratia Katolíci! Čítajte a predplácajte len v čisto katolíckom duchu písané noviny. Takéto noviny sú «Krestan». «Krestan» už cez XX. devätnásť rokov bráni našu cirkev, zastáva našu svätú vieru a zmužile bojuje za všetky oprávnené záujmy Slovákov. Presvedčeny krestan číta a predpláca len «Krestana».

Položenie na Balkáne.

Krvavé srážky v Macedónii.

Kým medzi Srbskom a Bulharskom o tom vedú porady, či cieľom pokoja súčasťní sa majú na konferencii v Petrohrade, zatiaľ v Macedónii začaly sa krvavé bitky z jednej strany medzi Srbmi a Bulharmi a z druhej strany medzi Bulharmi a Grékmi. Priateľstvo medzi balkánskymi spojencami teda úplne sa rozpadlo. Krvavé bitky začaly bez predbežného opovedania. Srbsko tvrdí, že ho provokovalo Bulharsko, Bulharsko zas s tým sa ospravedlňuje, že ho provokovali Srbi a Gréci. Rusko aspoň na oko snáži sa ku uzavretiu pokoja prinútiť balkánskych spojencov, to sa mu však sotva pošastí bo najnovšie zas Rumunsko odhodlané je napadnúť Bulharsko, ponevác tento čas považuje za príhodný, aby si od Bulharska zadovážilo všetko čo po vypuknutí balkánskej vojny žiadalo. Týmto požiadavkam Rumunsko dodalo váhy s tým, že porobilo všetky prípravy ku mobilizácii a k tomu, aby rumunská armáda prekročila bulharské hranice, akonáhle medzi Bulharskom a Srbskom vojna vypukla.

Z viedenských diplomatických kruhov sdelujú, že Rumunsko ku mobilizácii proti Bulharsku povzbudily veľmoci Rusko, Anglicko a Francúzsko. Z rumunskej strany oproti tomu odvolávajú sa na to, že Rumunsko už pred tromi týždňami v note upravenej na veľmoci, postavilo do výhľadu, že v páde novej balkánskej vojny neostane neutrálne.

Srbský ministerpredseda Pašič, ktorý minulého týždňa i s jeho vládou bol zaďakoval, odvolal zaďakovanie a ostáva ďalej na vláde. Skupština v zasadnutí 30. júna odhlasovala mu a jeho vláde dôveru.

O krvavých srážkach srbské pramene podávajú nasledujúce zprávy:

Bulhari 30. júna o 2. po polnoci napadli srbské čaty a o 3. hodinách 40 m. i s delostrelectvom začali dobíjať srbské pozície v obciach Ratka, Bukova, Zletova a Bogani. Tejže noci bulhari aj pri Valadove napadli srbskú pozíciu. Zarovnak aj grécke pozície na celej čiare napadli Bulhari.

Z bulharských prameňov o srážkach medzi Srbmi a Bulharmi došly nasledujúce zprávy:

Bulharský hlavný stan 30. júna v noci o tom sa dozvedel, že Srbi 30. júna v noci pešie pluky a delostrelectvo vo veľkom počte koncentrovali pri železničnej stanici Krivulak v susedstve Köprüli. Srbské čaty stojace medzi Zletovo

Z týchto zpráv vidíme, že kým sa diplomati pri zelených stoloch v pokoji radia, zatiaľ krv ľudu prelievajú balkánski spojenci.

Zadovažujte predplatiteľov pre «Kreštana!»

Manželky rybárov včas búrky pod krížom modlia sa za svojich manželov.

a Istíp z blízka začaly strieľať na bulharské pozície. Bulharské čaty na nápad odpovedaly ostrou strelbou.

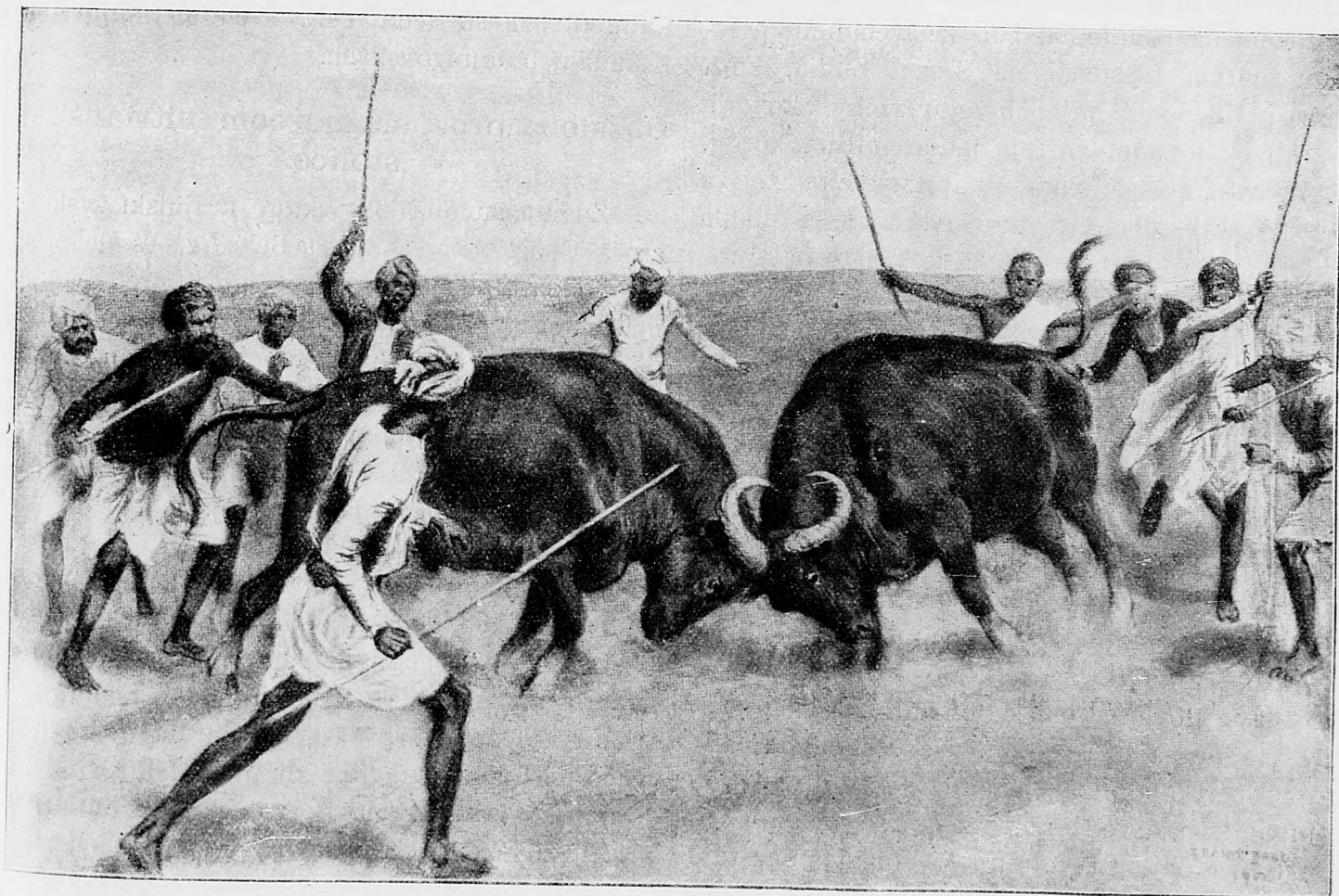
Gréci medzi Doiran a Salonikami 30. júna napadli Bulharské čaty, keď vymieňali ich strážu. Bulhari nápad zavrátali ostrou strelbou.

Aradské dušekupectvo.

Štefan Tisza po jeho vymenovaní za ministerpredsedu musel zložiť jeho poslanecký mandát a podrobiť sa novej volbe. Táto voľba 28. júna prevedená bola v Arade. Neslýchaná

Vysťahovalci z parolode poprvé shliadnu brehy Ameriky.

Poľovačka na turov.

pressia, státisíce korún a zakúpená črieda rumunských voličov víťazstvo zabezpečili Tiszovi. Vyvolený bol 2470 hlasmi. Proti Tiszovi ako kandidát opozície vystúpil gróf Aladár Széchenyi a vzdor ľahostajnosti aradských voličov a bez všetkého podplácania dostal čistých 1568 hlasov.

V Arade nie Tisza zvíťazil, lež terror, korupcia, podplácanie a dušekupectvo dosiahly víťazstva. Prítomne aj o inom ľudia nehovoria v Arade ako o hroznej pressii, o dušekupectve a iných hnusných kúskoch. aké tam páchali mungovskí korteši. Cez celé dva týždne prúdom valily sa peniaze, víno a pálenka tiekly potokami, polovicu hostincov a krčiem zaujali mungovskí korteši. Žranice a pijatiky každý deň trvaly od rána do večera. Aradské noviny píšú že tam ešte nikdy nebolo takej korruptnej voľby ako bola terazšia.

Mungovských voličov po celom meste len to sa pýtajú:

— Koľko si dostal za tvoj hlas?

Vôbec hovoria, že mungovskí korteši za jeden hlas platili 100, 200, 500 ba aj 1000 korún. Štátni úradníci pravda, ktorí nemali dostatočnej samostatnosti pod neslýchanou pressiou zdarma hlasovali na Tiszu. Ľudia, ktorí pozorne sledovali priebeh tejto voľby, hovoria že Tiszov mandát koštuje **jeden million** korún. Mungovskí korteši sami sa priznávajú, že za toto Tiszové víťazstvo mungovská kassa platila najmenej **640.000** korún. Cena hlasov náramne poskočila zvlášte cez poludnie, dňa voľby, keď bolo vídať, že Tisza len tolko hlasov má ako jeho protikandidát gróf Széchenyi. Vtedy nalaňkaná mungovská strana vydala heslo, že za každú cenu zvíťaziť musí Tisza. Mungovskí korteši nato rozletali sa hneď po celom meste a dofatých voličov dovážali ako baranov.

Opozícia, vzdor toho že miestni opoziční voličia slabo boli zorganizovaní, dostala 1563 hlasov. Za vota opozícia neplatila ani haliera. Dôkazom toho je, že keď ktosik nabídnul, že je vstave doviest viacej sto mungovských voličov, keby sa im dalo menšej-väčšej odplaty, gróf Albert Apponyi rozhodne vyslovil sa proti tomu s tým osvedčením, že jestli dakomu čo len halier dajú za votum, on hneď odcestuje z Aradu. V podobnom smysle vyslovili sa aj

vyslancovia opozície gróf Michal Károlyi, Georg Szmrecsányi a iní.

Krajinskí vyslancovia opozície, ktorí boli pri voľbe v Arade, v rukách majú dôkazy, koľko komu za hlasovanie platili Tiszovi korteši. Tito medzi iným do dvora Alexandra Tagányiho sohnali viacej sto rumunských voličov, dali im žrať a slopať a prv než ich hnali k hlasovaniu každému vyplatili cenu za votum. Pri hlasovaní oslopaných rumunov odohrávali sa potom veselé kúsky ako je nasledujúci:

— Na koho hlasujete? — pýtal sa predseda.

— Istotne neviem... Myslím, že musím hlasovať na Tiszu, bo...

— Už je dosť! — vykrikoval predseda a už ho dal odpratať skrze mungovských kortešov, bo sa bál, že opitý rumun vykričí, koľko dostal za votum.

Dôkazy o terrore, pressiach, podplácaniach a hnusných dušekupectvách aké mungovskí korteši, vyslanci a nevyslanci, pri Tiszovej voľbe páchali v Arade, nachodia sa už v rukách vodcov aradskej neodvislej strany a tí aj už najbližšie zadajú petíciu proti Tiszovému mandátu. Dozvie sa teda celý svet o najnovších škandáloch mungovských.

Obžaloba proti slúžnovcom nitrianskej stolice.

Známé sú obžaloby, ktoré krajinskí vyslancovia Georg *Szmrecsányi* a Béla *Rakovszky* skrze svojho zastupiteľa dr. Eliáša Jójárt pred dvoma mesiacmi u nitrianskeho kráľ. fiškalátu zadali proti Jozefovi *Szpál*, žabokrekskému slúžnemu, Štefanovi *Balázsovics* prievidzskému slúžnemu a proti podnotárovi udvarnokskému Štefanovi *Prikriľ-Škrabákovi*. Predmetom obžalob sú surové zneužívania úradnej moci, akými obžalovaní krajinského vyslanca Georga Szmrecsányiho hatili pri vydržiavaní ablegátskeho účtovania, keď účtovanie toto zčiasťky nedovolili, zčiasťky obecným predstavenstvom dovolené vydržiavať zakázali a k tomu ešte i žandarmi vlámali sa do dvora kaštiela Bélu Rakovszkyho, a shromaždený tam ľud zbraňou dali rozprášiť. Nitrianský kráľ. fiškalát prv než rozhodnul v záležitosti zadaných obžalob, predostrel ich kráľ. hlavnému fiškalátu v Prešporke. Z nariadenia

král hl. fiškalátu, nitriansky král. fiškalát v záležitosti oboch obžalôb ustanovil vyšetrovanie, a o tomto zastupiteľa obžalovateľov dr. Eliáša Jójárt, s tým výrokom upovedomil, že vyšetrojúce pokračovania ešte neni sú zakončené, bo všetci oznámení svedkovia budú vypočutí. Ku hlavnému kapitanátu štátnej policaje budapešťanskej v tejto záležitosti ako svedok už predvolaný bol krajinský vyslanec Ján *Bartos*.

B E S E D N I C A.

Husársky kúsok.

Udalosť z okupácie Bosny.

My husári 7. pluku dňa 29. júla r. 1878. o 6. hodine prekročili sme rieku Sávu pri Brode a o 7. hodine večer dorazili sme do Derventu, kde 7. pešia divisia podmaršalla kniežata Vilhelma z Würtembergu táborom ležala.

V noci z 30. na 31. júla nastalo také pretrhnutie oblakov, že som sa nazdával, že sa všetci musíme utopiť. Keď voda trochu už stiekla, chceli sme si lahnúť spať, no v tom prišiel rozkaz, že švadrona musí tiahnuť cez Dobjo a Maglaj do Žepče a vyskúmať, kde sa nepriateľ nachodí. Presne o 4. hodine zabučal signál ku odchodu. Jeho excellencia poľný zbroymajster barón Filipovič prišiel pred front a zvučným hlasom riekol: «Ja vysielam 5. švadronu čo prednú gardu. Velenie prevezme pán kapitán generalneho štábu Milinkovič. Husári, neurobte vášmu pluku žiadnej haňby! S Bohom! Nech sa vám šťastne vodi!»

Odjzdili sme. Za nami trmácaly sa na zlej hradskej jedon voz s muníciou a jedon voz s kassou. Voz s muníciou poháňal jedon sedliak z Betkovíc v Slavonii, veselý chlapik.

O 11. hodine v noci prišli sme do Kotorska a rozložili sme sa táborom. Hneď nato počuli sme ponad našimi hlavami gule sa diškurovať. Vyslané boly patroy, ale nenašli žiadneho nepriateľa. Málokto z nás spal túto noc. Keď svital deň, uháňali sme ďalej do Dobjo. Tu prišli ku kapitánovi Milinkovičovi najstarší ľudia z obce a podaním ruky ho pozdravili prízvukujúc, že ostanú verní. Tejto noci náš odpočinok nebol pomýlený.

Dňa 2. augusta jazdili sme do Maglaju. Tu už včasne ráno boli niekoľkí povstalci. Jedon starý Srb prišiel do nášho tábora a hovoril, že sa musíme mať na pozore, lebo že povstalci nás majú tak radi, ako koza nôž.

Pošmurné ráno zavítalo k nám a vplývalo na našu náladu. My, ako i naše kone, ovisali sme naše hlavy. Kapitán generalneho štábu Milinkovič to zbadal a vydal rozkaz, aby koňom bola daná duplovaná porcia ovsa, my sme ale dostali extra-víno. Čoskoro sme museli sedlať a jazdili sme ďalej. Pri Žepčekom Brde náš kapitán rozkázal postáť a popustiť uzdu koni. Sotva sa

toto stalo, zahvízdaly okolo nás zôkol-vôkol gule. Nemohli sme vidieť, odkiaľ prichodia. Takto nepozostávalo iné, ako ztiahnuť nzdý a napred do Žepče.

Ja a kamarát Kosa jazdili sme na čele. Pred nami bežali dvaja povstalci. Hurráh! Za nimi! Čosi-kamsi sme ich dohonili. Chasnici odhodili svoju zbraň, no predsa našli sme u každého z nich 78 ostrých patrónov.

«Teraz vás obesia!» riekol som im horvatsky. Ale nestalo sa tak. Kapitán Milinkovič ich prísne pokarhal a nechal obidvoch galganov ďalej utekať. My sme ale pokračovali v našej ceste. Čím bližšie sme prichodili ku obci, tým strašnejšou sa stávala strelba. Vyšli sme hore na kamenistú cestu a teraz museli sme sosadnúť z koní a pribrať sa k bitke. Nepriateľská strelba utíchla. «Vysadnúť na kone!» znelo kommando a uháňali sme do Žepče. «Brumm, brumm!» zarachodilo odrazu z tisícich pušiek, napriek tomu z našich ľudí len málo bolo trafené. Videli sme pred sebou 2000 povstalcov. So 186 jazdecami nemohlo sa proti nim nič vykonať. Teda zpät! Keď sme sa vrátili, videli sme pred sebou práve tolko povstalcov, ako za nami. Boli sme v krížnom ohni. «Galopp, zpät!» velil kapitán generalneho štábu. Ako sme prišli ku skalnatému vršku, dva vozy zatarasily nám cestu. Sto striel hrmených, to bol ukrutný okamih! Na pravo dvadsať metrov vysoká skalná stena, na ľavo cesty práve tak hlboká priepasť a my v krížnom ohni 4000 pušiek Poskákali sme z koní, vypriahli sme z obidvoch vozov kone, s veľkým napnutím sme obrátili vozy a teraz zpät. Z našej švadrony 20 chlapov padlo. Nepriateľská strelba stala sa slabšou. Jedna guľa odtrhla mi pravý strmeň. Zrazu počul som výstrel a hneď na to divoký vresk. Ja som ďalej cválal. V tom vidím zástup povstalcov, ako práve vraždia nášho účtovného strážmajstra Jozefa Klempaiho. «Bratku, pomôž mi!» skrikol zomierajúcim hlasom. Náramne nazlosteny pričváln som ku povstalcovi a vtrhol som medzi nich, tak že sa len prášilo. Vodcovi povstalcov, ktorý mi jazdil oproti, odfal som pravé rameno. Moji traja kamaráti, ktorí tiež sťa šílení vrhli sa na povstalcov, ležali mrtví na niekoľko krokov za mnou. Ja som teda ostal samotný. Za takýchto okolností nepozostávalo mi iné, ako vyhnúť presile. Zrýchleným cvalom uháňal som za švadronou, ktorú som po piatich úzkostlivých minútach i dohonil.

Presne pred Maglajom jedon husár priniesol nepríjemnú zprávu, že cez mesto nemožno prejsť, lebo je obsadené povstalcami. Nikto nechcel toto uveriť; v tom na dôkaz pravdivosti zprávy zarachotil z pevnosti výstrel z kanóna a hneď nato rozhodilo vozeň s muníciou, výstrel trafil granáty. Intendančný nadporučík rylier Haydegg a sedliak z Betkovíc boli na kusy roztrhaní a jedna troska granáta prerazila veliteľovi oddielu nadporučikovi grófovi Chorinskému hrdlo, tak že spadol z koňa. Pospiechal som k nemu, aby som mu pomáhal, ale každá pomoc bola marná; bol už mrtvý. Medzitým švadrona ďalej uháňala. Ja som jazdil za ňou. V tom hromada mrtvých ľudí a koní priechod urobila mi nemožným. Musel som z cesty vyhnúť. Keď som sa asi o desať

minút pozdejšie znova priblížil k nej, našiel som ju nahromadenými polenami zatarasenú. Jazdil som späť. Všetom mi šiel v ústrety nadporučík Decleva so 43 husármi. Chcel ďalej ísť po ceste. Ja som mu oznámil, že je zatarasená. «Tak nám nepozostáva iné, ako utiahnuť sa späť do vrchov.»

«Prosím, pán nadporučík, ja to oznámim pánu kapitáňovi, aby nemal o nás žiadnu starosť,» povedal som.

Nadporučík prekvapene pozrel na mňa, potom ma potľapkával po pleci a riekol: «Gász, ja nezabudnem na teba! Servus! Id teda ku pánu kapitáňovi!»

Stisol mi ruku a ja som odjazdil. Čím bližšie som prichodil ku barrikáde, tým stiesnenejšie mi ostávalo srdce.

«Ale čo,» riekol som sám sebe, «keď zomrem, nuž zomrem za vlasť! Eljen!» skríkol som. Bodnul som koňa ostrohami a preskočil som asi poldruha metra vysokú barrikádu. Dážď gúl zahvížďal okolo mňa. Jedna z nich trafila mi čákov, roztrhala remeň a čákov sletel. So všetkých strán bežali povstalci s divokým vreskom ku mne, samotnému jazdcovi. Nevidel som inej raty, ako cez močiar fahajúci sa v ľavo od cesty. Teda ta sa. Až po sedlo vhuhol som do blata. Mój úbohý koň plačlive kýchal. Opatrne sliezol zom z neho a šťastlive som ho previedol na druhý breh. Povstaici — bolo ich asi 150 pešiakov a 50 jazdcov — medzi tým behali okolo močariska, aby ma chytili a pritom kričali:

«Neboj sa, poď sem, milý bratku, my chceme len tvoj nos!»

Vyskočil som na koňa a uháňal som odtiaľ. Nato zarevali a slepo strieľali na mňa. Jedna guľa preletela mi presne pred nosom, tak že som si už myslel, že je po ňom. Prv než by povstalci boli mohli streliť, zmizol som im z očí. Po polhodiny trvajúcim ostrom jazdení konečne dohonil som švadronu, ktorá počítavala už len 56 jazdcov.

Za ustavičných šarvátiek prišli sme po Usoru, kde nás vzala 18. stotina 27. rezervného pluku.

Nadporučík Decleva len na druhý deň dorazil so svojimi 43 chlapmi do Doboja.

Z mojej švadrony ôsmi chlapi obdržali striebornú medailu hrdinskosti, ja som ale dostal válečnú medailu a táto pamiatka na moje jazdenie o život a smrť mi je nado všetko milá a cenná. Odprevadí ma niekedy aj do hrobu.

CHYRNIK.

Z arcibiskupstva ostrihomského. Najdôstojnejší pán knieža-primas, arcibiskup ostrihomský, skut. vnút. tajný radca dr. Ján *Csernoch* v sobotu 21. júna v sprievode svojho tajomníka dr. Andora Lepolda vrátil sa do svojho sídelného mesta, kde večer o 9. hodine z príležitosti jeho menín, miestni speváci, sprevádzaní veľkým počtom obecnstva s lampionami tiahli pod obloky rezidencie a poctili ho spevom. Po zakončení

spevu najdôstojnejší pán knieža-primas peknou rečou poďakoval sa za pozornosť. V nedeľu 22. júna v ostrihomskej bazilike za kňazov ostrihomského arcibiskupstva posvätil 24. bohoslovcov a 2. júla v sprievode svojho tajomníka na 3—4 týždne odcestoval do Karlsbadu.

Osvietený pán biskup dr. Ottakar Prohászka za učiteľov. Rímsko-katolícki učitelia stolnobelohradského biskupstva 23. júna vo Fejérváre vydržovali svoje výročité valné zhromaždenie, ktoré zahájil osvietený pán biskup dr. Ottokár Prohászka. V zahajujúcej reči, v ktorej sa dlhšie zaoberal s potrebou polepšenia hmotného stavu učiteľov, alumneumu učiteľských synov v Stolnom Belohrade daroval 30.000 korún.

Z biskupstva spišského. Osvietený pán biskup, skut. vnút. tajný radca dr. Alexander *Párvy*, keď ostatný raz bol v Kézmarku, pozdravil ho i rabin, ktorý v svojej reči upotrebil i héberské citáty. Vysokoučený pán biskup k veľkému zadiveniu obecnstva odpovedal mu čisto hébersky, tak dokonale, že by to k sláve bolo slúžilo ktorémukolvek talmudistovi. — Bliženci Ján Hattyar dekanfarár v Habovke a Štefan Hattyár farár v Jablonke 26. júna v Habovke slávil 25-ročné jubileum svojho kňazstva. — Jozef Novotny kaplán jablonský vymenovaný je za administrátora do Veľkého Borového. Ako kapláni preložení sú: Béla Jenei z Nižných Ružbach do Novej Vsi, Ondrej Scheffer z Podvilka do Kluknavi, Ján Kecera zo Svábovíc do Podvilka, Flóriš Fömötör z Lipt.-sv.-Alžbety do Revúce, Ján Bukna z Liskovej do Svábovec a Jozef Szlaniczay z Letanoviec do Sedliackej Dubovej. Novovysvätení za kaplánov poslaní sú: Jozef Brnussák do Zázrivej, Ján Buttkey do Lipt.-Sv.-Križa, Ján Gallasz do Zakamenoklína, Franc Nádaskay do Liskovej a Ernest Sommer do Nižných Ružbach. — Jozef Laczko dekanfarár v Žegre náhle dokonil beh života svojho; 22. júna účasť vzal na primiciach vo Vlachoch a tam ho porazilo na srdce, zaviezli ho zaraz domov, do rána však usnul v Pánu. Nebohý, ktorý narodil sa v Podhradí, žil 52 rokov a kňazom bol 29 rokov. Richard Kudlicska druhoročný spišský bohoslovec 9. júna zomrel vo Valašskej Dubovej.

Chýry z biskupstva košického. Osvietený pán biskup dr. August Fischer-Colbrie v najnovšom obežníku svojom uverejňuje vyzvanie podžupana šarišskej stolice Jozefa Tahy cieľom ochrany detí z nepoctivej lože pochádzajúcich; sdeľuje ohlas podporujúceho, krajského učiteľského spolku katolíckeho, konečne podáva vyzvanie ministerstva orby, ku prevádzaniu zahradnej kultúry a spolu ku zostavovaniu výkazov o dorobných plodinách zahradníckych. Tunajšia vrchnosť nad maloletými hriešnikami 22. júna vydržovala zasadnutie ktorému predsedal osvietený pán biskup. Dľa predloženej zprávy v domovni ku napraveniu nedospelých hriešnikov opatrovali 916 chovancov, z ktorých 737, teda do 80% vypustili ako napravených, v ústave Bethánia v meste Szikszó opatrovali 70 dievčienec, z

ktorých vypustili 29, z tých ale 4 znovu upadly do hriechu, z napravujúceho ústavu v obci Bárca vypustili tiež 12 napravených dievčienec; s chvalitebným úspechom účinkuje aj učiteľský a arrestský patronáž. Za správcu tunajšieho kráľovského konviktu vymenovaný má byť Géza Szepesi, bývalý direktor praemonštratského gymnázia rožňavského. V Kolíne 20. júla slavia 100-ročnú pamiatku narodenia Adolfa Kölping, zakladateľa katolíckych tovaryšských spolkov. Na týchto slávnostiach súčasťou sa aj Barnabás Toszt, biskupský sekretár, predseda tunajšieho spolku katolíckych tovaryšov. Ako kapláni prelození sú: Štefan Urban z Vranova do Monok, Ján Hvaszta z Monoka do Vranova, Jozef Lukács z Órmező do Bardijova, Imrich Urbán z Bardijova do Alsómislye a Georg Kmetz do Órmező. Ján Frimmer farár zo Sztankahermány na domoveň sv. Jozefa daroval 10 korún. — *Jánok*: Michal Laczko radca biskupskej sv. stolice, tunajší farár na vranovský dom Piusa chorých a zostaralých kňazov daroval 200 korún. — *Bodrogköz*: Učiteľia tunajšieho dekanátskeho okresu, povzbudzovaní Franca Holló horlivého dekana-farára obce Rád, utvorili katolícky učiteľský kruh. *Felsőgagy*: Franc Takács tunajší obyvateľ z kalvínskeho vierovyznania vstúpil do cirkvi katolíckej. Je to už 7. pád obratu na vieru katolícku za horlivého účinkovania tunajšieho farára Imricha Medveczky.

† **Karol Kálmán** na odpočinku farár obce Sós-kút, kňaz biskupstva stolnobelohradského, horlivý ľudák, v r. 1896—1901. krajinský vyslanec kresťanskej ľudovej strany, v 55. roku blahonosne účinkujúceho života zomrel 22. júna. — Michal *Dobsa*, titulárny kanonik arcikapitule ostrihomskej, dekan-farár obce Morvaszentjános, neohrozený podporovateľ kresťanskej ľudovej strany a všetkých kresťanských pohybov, usnul v Pánu 20. júna.

Chýry zo Šáriša. *Prešov*: Jozef Tahy podžupan šárišskej stolice znakom uznania za blahonosné účinkovanie tak v obore stoličnej verejnej správy ako aj na poli sociálnom, jeho veličenstvom vyznačený je III. triedy radom železnej koruny. Toto zaslužené vyznačenie veľkú radosť spôsobilo po celej stolici. — Tunajší spolok katolíckych tovaryšov 29. júna v svojej zahrade usporiadal zábavu, na ktorej obecnstvo súčasťnilo sa vo veľkom počte. — Henrik Andruscsakvics, radca biskupskej svätej stolice, pápežským krížom

vyznačený tunajší kaplán a katecheta, skrze osvieteného pána biskupa vymenovaný je za farára do Vranova a spolu za vicedekana tamojšieho okresu. Vymenovaný farár cez 33 rokov blahonosne pracoval tu vo vinici Pána a skoro polovicu tunajšieho obyvateľstva v duchu Krista Pána vyučoval a vychoval za horlivých katolíkov. Domoveň slepých bez všetkej krajinskej podpory chovancov svojich prinútená je vydržiať jedine z milodarov, o ktoré s prosbou obrátila sa ku veľkodušnému obecnstvu, následkom čoho sossieralo sa posiaľ asi 155 korún. Čo je to však k zaokrytiu potrebnosti tak osožného ústavu? Každý i najmenší dar venovaný tomuto nanajvyš potrebnému ústavu stonásobne nahradí všemohúci Boh. — *Bardijov*: Voľba mestských úradníkov prevedená bola 20. júna, z ktorej príležitosti za mešťanosťu vyvolený bol Elemér Fekete. — *Kisszeben*: Pri voľbe mestského úradníctva minulý týždeň prevedenej, znovu vyvolení boli predošli mestskí úradníci okrem Gézu Bordács, ktorý vyvolený bol ku mestskému kapitanátu. Za mestského pisára vyvolený je Adalbert Harmet. — *Nagysáros*: Edmund Mátza, tunajší učiteľ a správca školy. po 24-ročnom blahonosnom účinkovaní 20. júna v 45. roku života náhle zomrel. — *Sárosberettő*. Vdova učiteľa Michala Tremkó, na košické katolíckeho alumneum ako fundáciu pre chudobných žiakov zložila 400 korún. — *Zsebfalva*: Štefan Bányász sklepár z Nagysárosa a Julia Baran sestra tunajšieho učiteľa 28. júna vstúpili do stavu manželského. V sprievode peknej povzbudzujúcej reči sossobášil ich Ján Kurimszky, radca biskupskej svätej stolice a farár zo Szinye.

Chýry zo Spiša. Medzi Gelnicou a Smolníkom ešte toho roku vystavia telefon. — V Malej Lomnici 16. júna medzi prácou na roli náhle zomrel Ján Scubsky, porazilo ho na srdce. — V Nižných Ružbachoch 16. júna dvaročný Vojtech Román vo vzdialenosti svojich rodičov spadol do vápennej jamy a zahynul v nej. — V Markušovciach 24. júna elektrický prúd zabil zámočnického pomocníka Andora Dudinskyho. — V Gelnici 20. júna zhorel jeden dom. — V Podolínci pastier Ján Mlinarčík svoju 10-ročnú dievočku Viktoriu vzal so sebou na pastvu. Kravy hnal cez rieku Poprád a vezmúc svoju dievočku na chrbát, tiež šiel za nimi. Aby istejšie mohol kráčať, chytil sa chvosta jednej kravy. Poprád ale následkom mnohého dažďa bol veľký

Z našich detí št'astných a zdravých ľudí vychovať

Je najkrajšou úlohou nášeho života, vedieť deti bývať často slabé chudokrevné a následkom nepozornosti, prievanu a naslydnutia rôznym bolestiam a neuhom vystavené. Nezanedbávajúť deti keď sú naslydnuté, zachripnuté, zahlienené, keď sa ponosujú na bolenie hrdla, pichanie v bokoch a na bolenie prsu, vynasnažujú sa radšej ten najmenší neuh hneď odstrániť, dokiaľ sa nezhorší. Chceli by sme tu upozorniť na osvedčený domáci prostriedok, ako je od mnoho rokov známy Fellerov «Elsafluid». Aj sám neveriaci Tomáš sa odváži k tomu, aby ho zkusil, keď počuje také presvedčujúce slová jaké čítame v dopise baronky

Geramb v Báziašských kúpeľoch pri Temesvári. Tento znie nasledovne: «Chcela som vám už dávno písať a malo by to byť v novinách uverejnené, ako znamenite účinkuje Fellerov Elsafluid. Mala som toľko neuhov, lamku, slabosť zraku, unávenosť, bolenie hlavy a chrbta, slabosť a od tých čias, ako užívam Fellerov Elsafluid som úplne zdravá». Veríme, že aj naši čitatelia by boli povďační hneď po prvej zkúške. Lacný je konečne tento výrobok tiež, stojí jeden tucet len 5 kor. franko. — Jednou z mnohých dôležitých povinností matky je, dbať na to, aby stolica detí bola pravidelná, lebo zácpa môže mať tie najhoršie následky. — Ale len žiadne prudko účinkujúce prostriedky! Ako mierne účinkujúci a súčasne aj trávenie podporujúci prostriedok sa osvedčily vyzkúsené «Elsapilulky», ktoré nikdy neostanú bez účinku. 6 škatuliek franko za 4 kor. Oba výrobky pravé sú len od V. E. Felleru v Štubici Kostolná-úlica č. 18 (Záhrebská stolica). ...g

a prudký, krava uprostred rieky ztratila pôdu, Mlinarčíkovi výsmikol sa chvost z rúk, medzičím spustil svoju dievku do vody a ubohá sa utopila. — V Smokovciach do minulého týždňa bolo 1705, v Tátraszélplaku 901 a v Tatranskej Lomnici 657 kúpeľných hostí. Naše čarokrásne Vysoké Tatry navštívilo minule 500 uhorských gazdov, ktorí súčasťnili sa na veľkom gazdovskom shromaždení v Košiciach, 48 gazdov Dolnoviedieckeho gazdovského spolku, mnohí údovia budapešťského svetového kongressu žien, žiačky sombatheľskej občianskej školy, aj arciknieža Salvátor, ktorý prekvapený bol čarokrásou našich Tatier.

Zázrak hromu. Asi takto päť rokov v Koppány-szántove manželka Jána Lóczeho s piatimi ženami seno hrabala na lúke. Popoludní povstala strašná búrka, ženy sa od bázne stúlily k sebe. Vtedy udrél do nich hrom, ktorý 5 žien zabil a Lóczova onemela. Toho roku Lóczova v ten istý deň a zase na tej istej lúke zase hrabala seno so svojimi dvoma dcérami. I teraz povstala búrka a deti prítúlily sa ku matke. Vedľa nich do zeme udrél hrom a všetky tri ztratily povedomie. Eudia, ktorí pracovali v blízkosti, odviedli ich domov, kde ich lekár dr. Sterk prebral a vtedy žena, ktorá za 5 rokov bola nemá, spýtala sa lekára:

— Pán doktor, či moje detičky zomrely?

Veľké otrasenie nervov, od ktorého pred 5 rokami onemela, teraz jej zázračným spôsobom prinavrátilo reč. Z okolitých dedín ju veľmi mnohí navštevujú a prinášajú jej dary. Dievčencom sa nič nestalo.

Balón pre viac sto cestovateľov. Z Berlína oznamujú, že Bill Edison, syn chýrečného vynálezcu, jednomu priateľovi v Berlíne povedal, že jeho otec robí teraz takú veľkú vzducholoď, na ktorej bude môcť cestovať viac sto ľudí a ktorá za hodinu preletí cestu asi 100 kilometrov.

Nikto nepomyslí na to, kým je zdravý, že ho stihnúť môže reuma a zmeravenie krku. Časom aj na toto treba myslieť a v takých pádoch ako aj pri popáleninách, úderoch, zapuchlinách atď., pri rukách vždy máme mať boľasti ulavujúci Elsa-fluid. Z vlastnej skúsenosti môžeme to odporúčať každému čitateľovi. Cieľu sodpovedné je jedon tucat na prábu za 5. korún franko objednať u V. Eugena Feller-a, dvorného lekárniky Stubica, Kostolná ulica 18. číslo (Záhreb. stol.) Zarovnak dobré je i 6 škatuliek Fellerových Elsa-piluliek ku prehnatiu objednať si franko za 4 koruny.

Alsódombó (prešp. st.)

Pochválen Pán Ježiš Kristus. Velactený pán redaktor! Prosím ráčte popriať miesta týmto mojím pár riadkom v našom «Kresťane».

Už dlhší čas som čitateľom milého Kresťana ale z našej obce som ešte žiadon dopis nečítal, jako by tu nič nového nebolo, chvála Bohu ale u nás už sa prebúdzá kresťanské smýšľanie, jako to v tomto dopise vysvetlím.

Roku 1904. dostali sme nového pána farára me-nom Béla Plechló, ktorý keď poznal naše pomery a náš ľud, roku 1905. založil nám úverkový spolok, ktorý chvála Bohu veľmi prekvitá. Neboli sme spokojní, s pomocou božou a s podporovaním katolíckych občanov roku 1911. utvorili sme si gazdovský kruh a potravný spolok, ktorý v našej obci je veľmi potrebný, bo v takej katolíckej obci ako je Alsódombó, všetky obchody boly v rukách židovských. S tým potravným spolkom sme im trochu rožky oblámaly, s tým sme my ale ešte neboli spokojní a pracovali sme na tom, aby sme dostali licenciu na vymerávanie nápojov, aby sme v domácnosti potrebné nápoje nemuseli kupovať u krivonosiakov, ktorí ako vôbec známo, všetko falšujú.

S pomocou božou dostali sme aj licenciu a toho roku 16. apríla začali sme vymerávať nápoj, ale len v pečadených flaškách, bo nám verejný šenk nechceli dať. Mali sme totiž mnoho nepriateľov, nielen tých našich židovských obchodníkov, lež aj z našej stránky volaktorých takrečených dobrých katolíkov, ktorí fahajú so židmi za jedon štranok a ktorých židáci držia vo svojich pazúroch, takí za liter pálenky zapredali by aj svoje kresťanské presvedčenie jako Judáš.

Keď sme sa dozvedeli, že sme dostali licenciu, všetci priatelia spolku veľmi sme sa tomu potešili, len naši nepriatelia sa toho naľakali, začali chodiť jeden za druhým, ale si pomocť nemohli.

Včul už vieme všetci, na čo je dobrý potravný sklep a kresťanský šenk, bo mnohí, ktorí nás v založení spolkov nepodporovali, včul už podporujú nás kupovaním všetkého tovaru a nápoja a nielen naši občania, lež aj zo susedných obcí, menovite z Radošoviec a z Paderoviec hromadne navštevujú náš obchod, bo to sami zkúsili, jaký rozdiel je medzi našim tovarom a trunkom a tým, ktorý dovčulku museli kupovať, keď tu ešte nebolo kresťanského sklepu. Zato sa na náš spolok hnevajú židovskí obchodníci a krčmári aj druhých obcí, zato ale náš spolok bude prekvitáť, keď sa na nás hneváť budú aj všetci židáci. Nech si židia kupujú u židov, kresťania ale nech podporujú kresťanské spolky. S tým môj dopis zavieram a nášmu pánu farárovi za jeho usilovanie v mene všetkých spolkárov pekne ďakujem, vďaky vyslovujem aj všetkým obecným predstaveným, ktorí náš spolok podporovali a podporujú. Všetkým našim priateľom daj Boh dlhého života a hojného požehnania.

Šmrdžonka (Spišská Magura).

Pochválen Pán Ježiš Kristus. Ctený pán Redaktor! Ráčte prosím uverejniť týchto pár riadkov v našom mišom «Kresťane».

Rimsko-katolícky Učiteľský Spolok Lubovenského okolia, ku ktorému prislúchajú i učitelia magurskí, dňa 10. júna držal svoje tohoročné zasadnutie na Šmrdžonke. Veni Sancte a sv. omša odbývala sa v Lehnici. Zasadnutie zahájené bolo nacionálnou hymnou. Ján Csumitta, dekan-farár starolubovenský, v svojej predsedníckej reči

zaoberal sa s terajším beznáboženským smerom, ktorý opovrhne každú auktoritu a nezná iného, ako sebeckosť; kresť. učiteľov vyzýval k boju proti slobodomyselníkom a s výpoveďou, že svedomitý učiteľ je diamantom ľudu, prosil ich, aby hodnosť učiteľského povolania držali vždy pred očima svojima. Predseda spomenul i slávnosť Hajnóczyho, školdozorcu kráľovského, nedávno odbavenú a oznámil, že z pokladnice spolkovvej na základinu Hajnóczyho dalo sa 20 korún. Výtečnú úlohu: «Ako si môže učiteľ svoju vážnosť zabezpečiť alebo ztratit», vypracovali učители: Bolkay z Hobgartu a Chlebák z Toporca. Následkom obratného posúdenia richvaldského učiteľa Jozefa Oravecz, obe práce boli uznané za odmeny hodné a zaraz boli aj odmenené 10—10 korunami z tých 20 korún, ktoré na ten cieľ obetoval hanušovský dekan-farár Peter Krávecz. Do reči prišla i alkoholová otázka a vypovedalo sa, že navštevovanie krčiem vždycky škodí učiteľskej vážnosti. Na miesto odišlých dvoch magurských výborových údov vyvolení sú: Háber, učiteľ vyšnolapšanský a Richweisz, učiteľ kaevinský. Majetok spolku obnáša 2892 korún. Budúcoročné zasadnutie vydržiavať sa má v Lubovenských kúpeľoch. Pojednávať sa má o príčinách neposlušnosti. Vypracovanie tejto úlohy podujali: František Fábíán z Podolinca, Székely z Nižných Ružbach, Gutassy z Tripša a Aloiz Kohuth z Haligoviec. Starovesská Ludová Banka na spolkovú knižnicu dala 50 korún. V shromazdení súčasnilo sa 26 učiteľov, 5 učiteľiek a 8 kňazov. Po zasadnutí bol spoločný obed. Po obede obzreli si mnohí Červený Kláštor.

Mafašovce (Spišská Magura).

Pochválen Pán Ježiš Kristus! Ctený pán Redaktor! Prosim o laskavé uverejnenie mojho dopisu v našom «Kresťane».

Budapeštianski otcovia lazaristi Jozef Danielik a Jozef Báthora v Mafašovciach držali 8-dňové sv. missie so skvelým výsledkom. Okrem miestnych veriacich v úplnom počte na sv. missiách súčasnilo sa i mnohí zo susedných obcí, zvlášte z Hanušoviec, zo Starej Vsi a z Havky. Počas sv. missií bolo sv. spovedí 1400 a sv. prijímaní 3000; k sv. sviatostiam videli sme tam pristupovať i starovesského pravotára dr. Bélu Lieskó a starovesského lekára dr. Bélu Jankura. Pod dojmom i tie najzátvrdlivejšie srdcia prenikajúcich pekných kázni, v Mafašovciach utvorený bol spolok kresť. strízelivosti; dvaja zriekli sa na celý život všetkých liehových nápojov, 62 zriekli sa pálenky na celý život a 36 na kratší čas. Veľmi dojímavá bola sviatostná processia na konci sv. missií držaná, na ktorej súčasnilo sa asi 2500 ľudí. Po zkončení sv. missií v nedeľu večer obidvaja missionári súčasnilo sa na májovej pobožnosti v Hanušovciach, kde pán Danielik i povzbudzujúcu kázeň držal k hanušovským veriacim.

V pondelok veľazaslúžených pánov missionárov celá obec so slzami v očiach odprevadila na koniec obce;

miestny pán farár a hanušovský pán dekan-farár Peter Krávecz ale odprevadili ich až na belanskú železničnú stanicu. Mafašovský pán farár Michal Majercsák nadobudnul si neoceniteľné zásluhy ohľadom duševného života svojich veriacich so sriadením týchto sv. missií, ktoré — chvála Bohu — vydarily sa nad všetko očakávanie.

V súvis so sv. missiami i starovesský dekanátsky okres, pod predsedníctvom pána dekana Petra Krávecz, držal svoje jarné zasadnutie v Mafašovciach. Hlavným predmetom pojednávania boli spôsoby podporovania vonkajších missií. Uzavrelo sa, že viac ráz do roka budú sa držať kázne o missiách medzi pohanmi a cieľom podporovania vonkajších missií v každom kostole dekanátskeho okresu postavená bude schránka ku sbieraniu milodarov pre vonkajšie missie. Okres vyzýva patričné kruhy k vydaniu nového slovenského časopisu pre ľud, ktorý by sa výlučne len so záležitosťami missií medzi pohanmi zaoberal. Istý okresný kňaz podujal sa, že sbierať bude hromadne už užívané marky, dopisnice, ako aj konce z cigár na ciele missijné. Shromazdení kňazi na ciele vonkajších missií obetovali niekoľko korún. Na kongregácii bola reč i o rozširovaní katolíckej tlače a o zatváraní krčiem cez nedeľu a sviatky. Jasněné zasadnutie vydržiavať sa má v Lešnici. Pojednávať sa bude hlavne o účinkovaní kňaza v obore pohybu protiliehového.

F. K.

Odkazy redakcie.

O. H. P. Po chynoranskom shromazdení mali by ste sa ináč usilovať. — S. V. N. Hlavná vec je, aby ste vo vašej obci bezodkladne sriadili kresťanskú ľudovú stranu a Katolícku Ludovú Jednotu. — O. V. O. Nedá sa upotrebiť.

Vyzvanie k predplateniu.

Predplatná cena :

na celý rok --- --- --- 4 koruny,

na pol roka --- --- --- 2 koruny,

na štvrt roka --- --- --- 1 koruna.

Do Pruska : na celý rok 6 korún.

Do Ameriky : Na celý rok 8 korún.

Administrácia Kresťana

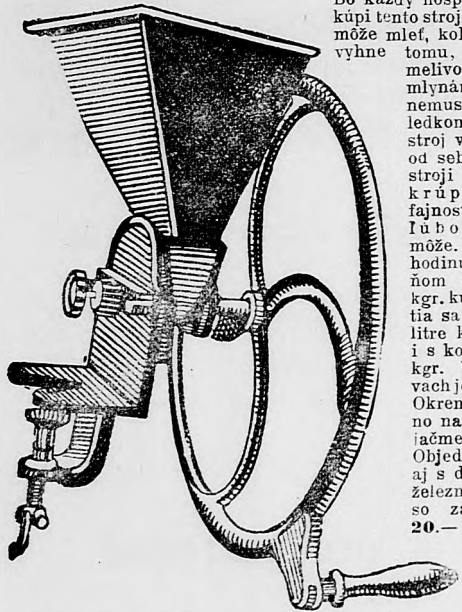
Kresťanský svetový názor je blahonosný bez výmenky pre každého.

Známo je vôbec,
že len
LUDVIKA KÁLLAI-ho
motorfabrika
Budapest, VI., Gyár-utca 28,
pri úplnej záruke lífruje najchýrnejšie motor-
mlátiace stroje. Po celej krajine poctivo zná-
mych majiteľov a najjednoduchších, pôvodných
Ludvika Kállai motorov prosíme žiadať
obrázkový cenník.

Upozornenie! Ludvika Kállai-ho vychýrenú
motorovú fabricku netreba zameniť s druhými
firmami pod menom Kállai.

Netreba viac ísť do mlyna!

Bo každý hospodár, ktorý si kúpi tento stroj, vtedy a toľko môže mlieť, koľko potrebuje, vyhne tomu, že by toto melivo bolo horké a mlynárovi tiež nič nemusí platiť, následkom čoho kúpený stroj vypláti sa sám od seba. Na tomto stroji možno mlieť krúpy akejkoľvek fajnosti, bo sa dľa ľubosti regulovať môže. — Cez jednu hodinu možno na ňom somleť 30—40 kgr. kukurice. Smeštie sa doň na raz 4 litre kukurice. Stroj i s kolesom váži 14 kgr. V hospodárst-
vach je neoceniteľný. Okrem kukurice možno na ňom mlieť aj jačmeň, raž a žito. Objednať ho možno aj s doposlaním na železničnú stanicu a so zaobalením za 20.— K. Pri objednaní 10.— K. treba poslať. Objednávania vopred prima.

ALEXANDER TAKÁCS BUDAPEST, 280.,
Rákóczi-ut 8. NK.
Cenník s 5000 vyobrazením na žiadosť posielajú sa zdarma.

Mnoho sa dá usporiť

v čas potreby pri strihaní vlasov alebo holení brady, upotrebním môjho stroja z pôvodnej I-a Solingen ocele. Stroj tento naj-fajnejšie niklovaný prevyšuje všetky ostatné stroje na strihanie. No. 9150 I-a kvality, strihá cez 2 zúbky, dĺžka strihu bez hrebienka 3 mm., s tenkým hrebienkom 7 mm., s hrubým hrebienkom 10 mm. Šírka plochy strihu (19 zúbkov) 4 1/2 cm. Kus s rezerve nožom aj s úpravou upotrebenia, tak že barkedo, i najšetrnejšie vlasy hneď strihať môže, K 5.80. No. 9154. Dobrý stroj k strihaniu vlasov s otvorenou strunou kompleť K 4.80. No. 9151. Stroj k strihaniu brady K 5.60. No. 9155. Tenže stroj s 1 mm. dĺžky strihu K 4.50. Riziko vytvorené. — Záměna povolená alebo návrat peňazi. Zasiela s poštovou dobierkou alebo pri voprednom zaslaní peňazi vývozný dom

HANNS KONRAD,
cis. a král. dvorný zásielca Brúx, číslo 3356 (Čechy).
Hlavný cenník s viacej ako 4000 vyobrazeniami každému na žiadosť posielame zdarma a franko.

Lacné české perie!

5 kilo nové tmavé driapané 9.60 K, lepšie 12 korún. Biele mäkké, jak páper 18 K, 24 K. Biele ako snah mäkké jak páper, drapané 30, 36, 42 K. — **Metové postele.** A červeného cinovatu 1 dobre naplnená perina aa'lebo 1 zpodná perina 130 cm. dlhá 116 cm. široká K 10.—, 12.—, 15.—, 18.—, 2 metre dlhá, 140 cm., široká K 13.—, 15.—, 18.—, 21.—. Poduška 80 cm. dlhá 58 cm. široká K 3.—, 3.50, 4.—, 90 cm. dlhá, 70 cm. široká K 4.50, a 5.50. Krom toho šotovujeme vo veľkosti dla vole. Trojdielovú srstennú matrac na jednu postel K 27.—. Lepšej jakovosti K 33. Zasielky vyše 10 korún franko s poštovou dobierkou. Výměna a návratenie dovoluje sa pri náhrade porta. **Benedikt Sachsel, Lobes** 134. pri Pilsen (Čechy).

ZDARMA

a franko na žiadosť dostane každý môj hlavný cenník so 4000 vyobrazeniami každého druhu v domácnosti potrebných predmetov a príležitostných darov.

HANNS KONRAD
cis. a král. dvorný zásielca
Brúx, číslo 3375. (Čechy)

Niklové vachkové hodinky K 4.20
Strieborné hodinky K 8.40
Niklové budíčky K 2.90
Pendlové hodiny K 8.50. —
Hodny s kukučkou K 8.50.
Husle K 5.90. Harmoniky k fahanu K 5.—. Revolver K 5.50.
Pro Ručnej práce predmet s kože z ocele v najbohatšom výbere. Žiadne riziko záměna povolená alebo návrat peňazi.

Najlepší český prameň k objednaní.

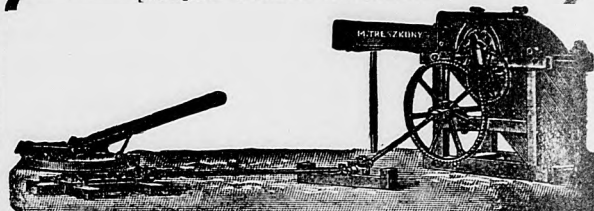
Lacné perie na postel!
1 kg. sivé dobré drapané 2 K, lepšie 2 koruny 40 hal.; prima polbiele 2 koruny 80 halierov; biele 4 K, biele páperové 5 K 10 h.; 1 kg veľmi fajne, ako snah biele, drapané 6 K 40 h., 8 K.; 1 kg. papierie, sivé 6 K, 7 K; biele fajnové 10 K; naj-fajnejšie papierie z prs 12 K, pri oblednaní 5 kg. franko.

Hotové postele
z hustej tkniny červeného, modrého, bieleho alebo žltého nankingu, 1 perina. 180 cm. dlhá 120 cm široká s dvomi podhlavkami, každý 80 cm. dlhý, 60 cm široký naplnený novým, sivým, veľmi trvácim mäkkým perim 16 K; polpapierie 20 K; páperie 24 K; jednotlivé periny 10 K, 12 K, 14 K, 16 K; podhlavky 3 K, 3 K 50 h., 4 K. Periny 200 cm. dlhé 140 cm. široké 12 K, 14.70 K, 17.80 K, 21 K. podhlavky 90 cm. dlhé 70 cm. široké 4.50 K, 5 K, 5.20 K, 5.70 K. Spodné periny z pevného vrážkovaného grádu 180 cm. dlhé, 116 cm. široké 12.80, 14.80 K. Výšev z postovodu dobierkou od 12 K počnúc franko. Výměna alebo návrat dovolené. Za nezopovedné návrat peňazi obšírny cenník zdarma a franko.

S. Benisch v Deschenitz
č. 826., (Čechy.)

Pánom rol'nikom
odporúčam svoje najnovšie
hospodárske stroje.

Páni rolníci načo by ste kupovali stroje z ďalekej cudziny z Čiech a Moravy a platili veľké peniaze za dovoznú a pritom neobdržite stroj ani lepši ani lacnejši, ba práve naopak. Stroje dostanete u niže podpísaného dobrého, dokonale silného, trvácneho a ľahko idúceho, pod zárukou. **Teda svoj k [svoju a nie k cudziemu.**

Mláfačky. Žentúre. Rajtáre. Sečkovice. Srotovníky. Triery. Pluchy. Stroje na siatie. Brány. Hraje. Stroje na rezanie kapusty, burgyne, zemiakov a dreva. Mangle. Decimálky. Mačkadla na syr, hlinu, borievky a slad. Stroje na lámánie stromovej kôry a lúpanie kukurice atd.

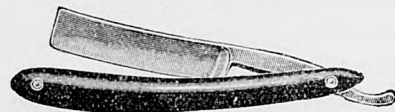
Obrázkové cenníky na žiadosť zašlem zdarma a franko.

Michal Treskoň,
strojník a majiteľ dielne na hospodárske stroje
V BYTČI (Nagybicsce).

Prijatie do radu Školských Bratov.

Správa noviciatu Školských Bratov v Nitrabajne dáva s týmto na známosť, že mladici ktorí citia v sebe povolanie k učiteľ'skému stavu rehoľníckemu a vóeu maju vshúpiť do radu Školských Bratov, žiadosť svoju oznámiť, patrične prosbopis s prijatie do 1. augusta b. r. poslať maju vyšudanej správe noviciatu. O prijatie uchádzať sa možu poriadni, chvalitebného chovania 12—14 roční usilovní mladici, ktorí s výborným uspechom odbavili aspon 4 ementarné školy. Ponevadž rad Školských bratov je chudobný rodičia do radu prijatých mladikov 300 korún povini sú ročite platiť za zaopatrenie a snášať i trovy za opravenie šiat, a školské potrebnosti. Kandidati noviciatu, ktorí vlastne su žiaci občianskej školy ústavu, aby nasiakli duchom sebazaprenia, k budúcemu ich povolaniu potrebným, poviniuni sú vykonávať aj menšie práce okolo domácnosti. Bližšie vysvetlenie dáva správa ústravu Školských Bratov v Nitrabajne.

Pred každým majú prednosť moje prima solingenské britvy.

Za každú odo mňa kúpenú britvu prevezmem úplnú zárukou, lebo sú všetky z najlepšej ocele kované, na ostro obtiahnuté, k upotrebeniu hotové. Každá britva v pošve bude zastaná. K upotrebeniu hotové. Každá britva v pošve bude zastaná. Č. 8701. s rúčkou na čierne vyhladenou na 1/4 dutá, 4/8 široká K 1.70. Č. 8702. s rúčkou na čierne vyhladenou na 1/2 dutá, 4/8 široká K 2.20. Č. 8703. s rúčkou na čierne vyhladenou na 3/4 dutá, 4/8 široká K 2.50. Č. 8711. s rúčkou na čierne vyhladenou na 1/2 dutá, 4/8 široká K 3.60. «Graziosa» britva, vyhladenou na 1/2 dutá, 4/8 široká K 3.60. — Zaznačena ochranná známka! Možno najst len u mojej firmy! Č. 22. s rúčkou na čierne vyhladenou, nož 4/8 široký, na 1/2 dute brúsený K 2.—. Č. 26. s rúčkou na čierne vyhladenou, nož 4/8 široký na 1/2 dute brúsený K 2.90. Risika niet! Objed- návky vybavuje na dobierku alebo za vopred poslaný obnos. Vývozný dom cis. král. dvorného líferanta **HANNS KONRAD** Brúx č. 3354. (Čechy). Hlavný cenník so 4000 vyobrazeniami zdarma a franko.